

Egészséges Nyilatkozat

■ A civil környezet- és fogyasztóvédelmi szervezetek összefogásából létrejött „Ökológiai Fogyasztóvédelmi Munkacsoport”¹ támogatja az oktatási és az egészségügyi tárca ösztözl tervezett „iskolabüfé reformját”. Egyetértünk a reform egészséges életmód pedagógiáját terjesztő célkitűzéseivel, valamint a tervezett – büfék élelmiszer választékát behatóró – jogszabályi korlátozásaival. Az egészséges táplálkozással kapcsolatos országos program hatékonyságát

- a büfé-reform következetes kiterjesztésével (a kidolgozott normák alkalmazása az iskolai menzákra, élelmiszer-automatákra és a rendezvényekre, a „hulladék-szegény” büfék elterjedésének serkentésére),
- az elismert biotermékeket forgalmazó büfék támogatásával,
- és az egészségtelen termékek fiataloknak szóló reklámjainak korlátozásával javasoljuk növelni.

Közismert, hogy a gyermekkorban kialakult táplálkozási szokások egész életre meghatározóak. Tény az is, hogy a modern civilizációs betegségek nagy része a helytelen táplálkozásra vezethető vissza (túlsúly, magas vérnyomás, anyagcsere-zavarok, fogszuvasodás, cukorbetegség). A magyar fiatalok szomorú egészségi statisztikája ismert ugyan², az iskolai büfék élelmiszereinek azonban sajnos egyre kevesebb köze van az egészséges táplálkozáshoz.

Ennek oka az, hogy a büfék választékát az egészségvédők elvárásai helyett eddig a vállalkozók érdekei határozták

meg – az ő elsődleges céljuk pedig a nagy profitot biztosító kólák, cukrozott „adalékitalok”, édességek, sós rágcslalivalók forgalmának növelése. Ezt a választékot kínálják sajnos az iskolákba telepített élelmiszer-automaták is.

Az iskolának a bérlőivel kötött szerződésben lehetősége lenne érvényesíteni az egészséges táplálkozással és környezetbarát üzemeltetéssel kapcsolatos elvárásokat. Az iskolavezetés ugyan általában komolyan gondolja az egészséges életmódra nevelést - anyagi nehézségeik miatt azonban a bérleti díj vagy az automatások által ígért alapítványi juttatás fejében gyakran kénytelenek megalkudni. Ezért is üdvözljük, hogy mind az Egészségügyi Minisztérium, mind az Oktatási Minisztérium a szakmai és jogi segítség nélkül – kiírt pályázatával anyagilag is támogatni kívánja az iskolák büfé-reform erőfeszítéseit. Kérjük, hogy a most bevezetendő szabályozás kötelezően írja elő a már meglévő büfé-szerződések – új elvárások szerinti felülvizsgálatát is.

Nyilvánvaló, hogy a társadalmi közérdeket felmutató „büfé-reform” gazdasági érdeksérellemmel jár. Szomorú, hogy az élelmiszeripar – jól behatárolható anyagi érdekből – vitatja az OÉTI élelmiszerkészítményekhez kidolgozott normarendszerét és ellenzi annak rendeleti szintű kihirdetését. A gyártók által hirtelen követelt hatásvizsgálatokat illetve beígért önkorlátozást csak időhúzásnak tartjuk. Hiteltelen is, hiszen az iskolai büfék nyitáshoz egy beszállító sem kért hatásvizsgálatot (az eredmény sajnos ismert) – az önkorlátozó vállalásaik komoly(talan)ságát pedig jól jelzi a betétes csomagolások eltüntetése és a szaporodó élelmiszerbotrányok.

Az, hogy egy élelmiszer megfelel az élelmiszertörvény előírásainak, még nem jelenti azt, hogy az egészséges lenne. Véleményünk az, hogy egészséges táplálkozáshoz egészséges élelmiszerek kellenek. Ezek OÉTI által történt tudományos-normatív behatárolása segíti mindazon polgárok és intézmények fogyasztói döntését, akik felelősséget éreznek maguk és a

felőrvökvő generációk egészségi állapotáért.

Az egészséges táplálkozás mindennapi gyakorlatában kiemelkedő szerepe van a családok példamutató-funkciójának és nagy szerep jut(na) a reklámparnak. A felelősségünk közös. A kérdés most úgy is megfogalmazható: *van-e jogunk a gyerekeket a fogyasztói társadalom nevében megfosztani attól, hogy legalább az iskolában megismerhessék az egészséges életmód alapjait, a környezettudatos fogyasztói alternatívákat?*

Véleményünk szerint az *egészséges táplálkozás Magyarországon sem maradhat óhaj vagy erkölcsi kategória*. Az idő elfogyott. A magyar egészségügyi statisztikák ismeretében – önmagunk ámitása helyett – *nálunk is lépni kell az iskolai büfék (élelmiszer-automaták) választékának megreformálása érdekében*.

Meggyőződésünk, hogy a 2005 őszétől tervezett intézkedések ösztönzik az ipar és kereskedelem fenntartható fogyasztásra való átállítását, eleget tesznek a nemzetközi elvárásoknak³ és segítik a komplex iskolai egészségnevelési programok beindítását.

Budapest-Győr, 2005. július 26-án.

Ökológiai Fogyasztóvédelmi Munkacsoport

Bővebb felvilágosítás:

Dr. Kalas György,
tel: 96/317-722, 123 mell.,
kalas@arrabonet.gyor.hu,
Móra Veronika,
tel: (1)411-3510,
move@okotars.hu

¹ Az Ökológiai Fogyasztóvédelmi Munkacsoport 7 civil szervezet (Energia Klub, Hulladék Munkaszövetség, Ökotárs Alapítvány, a Reflex Környezetvédelmi Egyesület, Tudatos Vásárlók Egyesülete, Védegylet, Zöld Fiatalok Egyesület) fogyasztóvédelmi kérdésekkel foglalkozó szakértői testülete, amely kb. egy éve tevékenykedik. Több közös projektet futtat a fogyasztóvédelmi közpolitikák és az ökológiai fogyasztóvédelem közelítése, illetve az e területen megvalósuló szemléletformálás terén.

² A 12-13 éves magyar gyermekek 17%-a túlsúlyos és további 12%-a kövérnek tekintendő (OÉTI Közlemény, 2003)

³ Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2004. május 22-én elfogadott „A táplálkozás, testmozgás és az egészség globális stratégiája”